

pogłębianie wiedzy o instrumentach finansowych EFSI

Europejski Fundusz Morski i Rybacki

Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe, współfinansowane z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego są trwałym i efektywnym sposobem inwestowania w procesy wzrostu oraz rozwoju ludzi i przedsiębiorstw w sektorze rybołówstwa i akwakultury, a także wsparcia Zintegrowanej Polityki Morskiej. Mogą one wspierać szeroki zakres celów rozwojowych z korzyścią dla szerokiego grona odbiorców, przy jednoczesnym potencjale do ponownego wykorzystania środków na dalsze inwestycje.

Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR), jeden z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, wspiera realizację zreformowanej Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz Zintegrowanej Polityki Morskiej UE.

EFMR posiada całkowity budżet w wysokości ponad 6 mld € na lata 2014-2020. Wsparcie to jest przeznaczone dla rybołówstwa (w tym gromadzenia danych i kontroli), akwakultury i przetwórstwa, jak również do zrównoważonego rozwoju obszarów rybołówstwa i akwakultury oraz Zintegrowanej Polityki Morskiej.

Wsparcie EFMR może być udzielone w formie dotacji i coraz częściej za pomocą instrumentów finansowych.

W latach 2007-13, z wyjątkiem kilku państw członkowskich (w tym Łotwy i Holandii), instrumenty finansowe nie były szeroko stosowane w ramach ówczesnego Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR).

Instrumenty finansowe

- oczekuje się ich spłaty;
- są odnawialne, czyli środki spłacone są możliwe do ponownego użycia w tym samym obszarze;
- są odpowiednie dla projektów opłacalnych finansowo, czyli takich, które w przyszłości mają wygenerować dochody lub oszczędności wystarczające do spłaty otrzymanego wsparcia;
- są zaprojektowane, aby przyciągnąć współinwestowanie z innych źródeł, w tym inwestycje prywatne, w celu zwiększenia ilości środków dostępnych w szczególności w sektorach/obszarach, gdzie istnieją problemy z dostępem do finansowania;
- mogą mieć formę pożyczek, gwarancji lub wejść kapitałowych;
- mogą również wspierać rozwój strony podażowej poprzez przyczynianie się do rozwoju rynku;
- można zastosować w sposób uzupełniający z dotacjami; i
- mogą być zarządzane przez banki krajowe lub regionalne, organizacje międzynarodowe, takie jak Europejski Bank Inwestycyjny czy Europejski Fundusz Inwestycyjny, przez pośredników finansowych oraz (dla pożyczek i gwarancji wyłącznie) przez instytucje zarządzające.

W okresie 2014-2020, uznając zalety instrumentów finansowych, ich stosowanie jest rozszerzone na **wszystkie cele tematyczne** i oczekuje się dalszej intensyfikacji ich wykorzystania ze względu na udoskonalone i bardziej elastyczne możliwości wdrożeniowe.

Instrumenty finansowe mogą być współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w celu **wsparcia priorytetów inwestycyjnych określonych w programach operacyjnych EFMR** przez państwa członkowskie. Instrumenty finansowe finansowane przez EFMR mogą potencjalnie wspierać większość działań objętych EFMR, pod warunkiem że dotyczą **zidentyfikowanej luki rynkowej**, czyli obszarów działalności, w których banki są niechętnie do udzielania pożyczek i/lub gdy sektor prywatny nie jest skłonny do inwestowania.

Instrumenty finansowe mogą w ten sposób przyczynić się do osiągnięcia następujących celów EFMR:

- promowanie konkurencyjnego, zrównoważonego ekologicznie, ekonomicznie opłacalnego i społecznie odpowiedzialnego rybołówstwa i akwakultury;
- wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa;
- promowanie zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju terytorialnego obszarów rybołówstwa i akwakultury;
- wspieranie rozwoju i wdrażania unijnej Zintegrowanej Polityki Morskiej (IMP) w sposób komplementarny do polityki spójności i Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Instrumenty finansowe są **dostępne dla wszystkich rodzajów odbiorców w sektorach rybołówstwa i akwakultury, podejmujących projekty generujących dochód**. W sektorze przetwórstwa, wsparcie dla przedsiębiorstw, które nie są MŚP może być udzielone wyłącznie za pomocą instrumentów finansowych. Biorąc pod uwagę stosunkowo niewielki rozmiar EFMR, dodatkową możliwością jest zbadanie synergii z innymi instrumentami finansowymi ustanowionymi już przez EFRR, EFS i EFRROW lub planowanymi do ustanowienia w latach 2014-2020.

Potencjalnie może być wdrażany **szeroki wachlarz instrumentów finansowych wspieranych przez EFMR**:

- **Pożyczki**, które mogą być dostępne, kiedy żadne inne nie są oferowane komercyjnie (np. przez banki), lub mogą być na lepszych warunkach niż te komercyjne (np. z niższym oprocentowaniem, dłuższymi okresami spłaty lub mniejszym wymaganym zabezpieczeniem). Przykładowo, pożyczki mogą być dostępne, aby pomóc rybakom i ich rodzinom zdywersyfikować swoje źródła dochodów przez rozwój działalności takiej jak turystyka wędkarska lub związanej z żywnością jak restauracje, związanej z główną działalnością połowową, wsparciem na rozpoczęcie działalności przez młodych rybaków poprzez nabycie pierwszego statku rybackiego lub inwestycje na statkach mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej.
- **Mikrokredyty**, którymi są mniejsze pożyczki udzielane ludziom czasem wykluczonym z dostępu do usług finansowych, często udostępniane na krótki okres i bez lub przy niskim wymaganym zabezpieczeniu, np. kredyty dla rybaków na zakup selektywnych narzędzi połowowych, w celu poprawy wartości dodanej lub jakości złowionych ryb, lub dla wsparcia projektów w ramach strategii rozwoju kierowanego przez społeczność lokalną.

- **Gwarancje**, w ramach których pożyczkodawcy udzielone jest zapewnienie, że jego kapitał zostanie spłacony, jeśli pożyczkobiorca zaprzestanie spłacania pożyczki. To może odblokować dostęp do kredytów komercyjnych na inwestycje, które kredytodawcy w przeciwnym razie mogliby uważać za zbyt ryzykowne, jak projekty innowacyjne w sektorze przetwórstwa lub akwakultury lub związane z zachowaniem morskich zasobów biologicznych.
- **Wejścia kapitałowe**, gdzie kapitał jest inwestowany w zamian za całkowity lub częściowy udział we własności przedsiębiorstwa; inwestor kapitałowy może sprawować częściową kontrolę nad zarządzaniem firmą oraz uczestniczyć w podziale zysków firmy. Kapitał może być inwestowany na różnych etapach cyklu życia działalności gospodarczej, ale kapitał wsparty ze środków publicznych jest zwykle używany jako kapitał wczesnego etapu rozwoju dla finansowania załączkowego i początkowego. Zwrot z inwestycji zależy od wzrostu i rentowności działalności firmy. Zwrot jest uzyskiwany, gdy inwestor sprzedaje swój udział w firmie innemu inwestorowi ("wychodzi" z firmy) lub za pośrednictwem pierwotnej oferty publicznej (IPO). Wejścia kapitałowe mogą być najbardziej prawdopodobnie istotne dla firm o wyższym poziomie ryzyka i potencjalnie wyższym wzroście – przykładowo realizujących pilotażowo innowacyjne zrównoważone technologie w sektorach akwakultury i przetwórstwa.

Instrumenty finansowe mogą być również oferowane w połączeniu z dotacjami i innymi formami pomocy. Często jest to konieczne w celu poprawy "gotowości inwestycyjnej" projektów jako warunku wstępnego dla pozyskiwania funduszy inwestycyjnych. Wsparcie doradcze i inne mogą być dotowane przez EFMR.

Instrumenty finansowe współfinansowane przez EFMR mogą przyczynić się do długoterminowego rozwoju i dywersyfikacji sektora oraz inwestycji w nim poprzez wspieranie działań w obszarach, w których poziom inwestycji są często niższe niż optymalne i stymulowanie rozwoju projektów opłacalnych komercyjnie jest w ten sposób otwarciem nowych możliwości rynkowych. Mogą też tworzyć możliwości dla inwestorów i pośredników finansowych. Dostęp do finansowania jest zwykle kosztowny i trudny dla przedsiębiorstw w sektorach rybołówstwa i akwakultury. W wielu państwach członkowskich sektory te są uznawane przez banki i inne instytucje finansowe jako wysoce ryzykowne w zakresie udzielania pożyczek i dostępu do kredytów. Jednakże niektóre projekty mogą stać się bardziej atrakcyjnymi inwestycjami ze względu na udział instrumentów finansowych wspartych przez sektor publiczny i związany z tym podział ryzyka.

Więcej informacji

EFMR: Rozporządzenie (UE) nr 508/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 maja 2014 w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające Rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 i Rozporządzenie (UE) nr 1255/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady. Dz. U. UE L149 z dnia 20 maja 2014.

Poradnik dla instytucji zarządzających na temat instrumentów finansowych w programach EFSI:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Więcej informacji na temat metodologii oceny ex-ante instrumentów finansowych:
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Strona internetowa "fi-compass", platformy dla usług doradczych z zakresu instrumentów finansowych w ramach EFSI:
<http://www.fi-compass.eu/>

Więcej informacji na temat Rozporządzenia dotyczącego Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, rozporządzeń dotyczących innych Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych oraz rozporządzeń wykonawczych i aktów delegowanych:
http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_pl.htm

Więcej informacji na temat zasad pomocy publicznej dla rybołówstwa i akwakultury:
http://ec.europa.eu/fisheries/state_aid/index_pl.htm

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg